

עוד המשיך לצעוק ולקלל בחדר-המעצר ודברי הנאצה נשמעו היטב על-ידי השופטים. היה ברור לכל כי כשופטים מיקצועיים הם יכולים להתעלם מכל העלבונות והיריקות ולעשות דיון צדק. 'למילה הכתובה השפעה על השופטים', אמר השופט שחפץ בעילום שמו.

היריקה הגדולה

(בתמונה למעלה) המשיכו במישפט-רצח שבו נאשם שמעיה אנג'ל (תמונה משמאל) מיידי אחרי שהשתולל באולם, זרק עליהם מצית וירק בפניהם. הוא

השפעות והפרעות שאין אפשרות למנוע אותן, אבל אין זה אומר כי צריך להוסיף עליהן, אמר שופט אחר.

שופטים חייבים לעמוד לפעמים בעלבונות מצד הנאשמים, קרוביהם, או עריהם. כישוכים קטנים בהם יש רק שופט אחד, מכיר השופט היטב את כל העבריינים, וכאשר מובא לפניו חשוד הוא יודע אמנם את עבירותיו הקודמות ואת התמחותו הפלילית, אבל דבר זה אינו פוסל אותו מלדרון בעניין. עד כאן עדיין ניתן לשופט הקרדיט כי יוכל לפצל את אישיותו, ובגלל מקצועו והתמחותו כשופט יידע להפריד בין הראיות לצורך המישפט המסויים, וכין הידיעה האישית שיש לו ממישפטים קודמים. ההנחה היא כי הוא יידע להימנע מלהיות מושפע על-ידי עברו של החשוד שנידון על ידו למאסר על פריצות, ויתן לו ליהנות מהספק במשפט הנוכחי. אבל, אם אותו שופט עצמו יקרא בעיתון כתבה המספרת על קשיי-השיקום של אותו חשוד, על אשתו החולה ועל ילדיו הסובלים (אם לא הספיק הסניגור לספר לו על כל אלה) הרי אז דווקא עלול השופט להיות מושפע על-ידי הכתבה.

שופטים מיקצועיים

מישפט על-ידי העיתונות

השופטים במדינת-ישראל בחיים בתוך עמם. הם עוברים ברחוב, נפגשים בימי השישי עם ידידים, מקשיבים לרכילות חברתית כמו כל אדם אחר, אבל לפי החוק הרבר שיכול להפר את האיוון ולזהם את אפיקי-הצדק הן המילים הכתובות. אם אעבור ברחוב ואשמע שמישהו רצח ואחרי-כך אצטרך לדרון כזה, ארע להפריד את הרבר מתודעתי המישפטית. אמר שופט נכבד, אבל אם זה היה כתוב בעיתון יש לזה השפעה סמויה ובלתי-מודעת.

שופטים הביאו כדוגמה את מישפטו של השור אהרון אברחמיצ'א. לרבריהם, במישפט זה נכתבו הרבה רברי פרשנות בעניינים עדתיים וחברתיים שהיו יכולים להשפיע על הליכי המישפט. אולם מכיוון שכל המאמרים האלה היו עקיפים ולא התייחסו ישירות למישפט — לא הועמד איש לדין. איננו רוצים מישפט על-ידי העיתונות, אמרו השופטים, אבל לא יכלו להסביר מדוע כוחה של העיתונות גדול מכוחה של שיחת-רעים, היכרות מוקדמת עם עברו הפלילי של נאשם, או החזרת פסקדין על-ידי בית-המישפט לעיר-עורים לאותו שופט, כדי שידון בו מחדש.

משום מה מתגבשת ההרגשה כי שופטים הם בלתי-חריים לכל דבר חוץ מנמרה-הנייר של כליה-הקשורת. כאשר מרובר בעיתונות, שופטים הם בשרודם. **אילנה אלון**

מסוימת של מימוש, הדרך היחידה היא איוון וריסון של שניהם. סעיף 41 לחוק בתי-המשפט, אוסר על פירסום העלול להשפיע על הליך התלוי ועומד בבית-המישפט, אלא אם היה זה פירסום של ידיעה בתוס-לב, על דבר שנאמר בישיבה פומבית של בית-המישפט. זו הדרך שבה בחר המחוקק הישראלי לפתור את הבעיה.

השפעה מאגית

אמת, אפשרות ההשפעה על שופט מיקצועי קטנה מאפשרות ההשפעה על שופט הדין, אך גם שופט מיקצועי אינו אלא בשרודם, קובע השופט העליון. 'ולטענת הסניגור כי שופט מיקצועי אמור לדעת ליצור חיץ כזה אינו תמיד בלתי חרי'.

אולם מאחר שהמחוקק לא פירט מה מירת ההשפעה הדרושה להפלה על פי סעיף זה, הרי שבית-המישפט הוא הקובע אותה. בארצות-הברית, שבה עדיין קיימת שיטת השופטים-הדרישה היא כי תהיה סכנה ברורה ומיידית של השפעת הפירסום על הליך המשפט. כפחות מזה אין מסתפקים לשם האשמה בסובי-יודיצה. אז מיכתן זה נדחה על-ידי השופט ברק, למרות שבישראל השופטים הם מיקצוענים, גם המבחר

שופט-השלום, וקבע כי יש צורך לפחות בהתייחסות נפשית של רשלנות, כדי לגרום לעבירה של 'סוביודיצה', וכי אין זו עבירה מוחלטת. השופט ברק בירר את מטרותיו של המחוקק בעת שהכניס את הסעיף הזה לספר-החוקים שלנו. הוא קבע כי בסעיף זה רצה המחוקק הישראלי לקבוע איוון בין שני האינטרסים החשובים של חופש-הדיבור וטוהר-המישפט. בכל מדינה דמוקרטית, חופש הדיבור הוא מיסודות המישפט. גם במדינת-ישראל הוא, וזכות יסוד שניה כתובה על ספר" וכדי לממש אותה מותר לעיתונאי למסור מידע גם על הנעשה כהליכים התלויים ועומדים בבתי-המישפט. התנאי של פומביות הדין לא היה מתממש בלי אפשרות זו של פירסום בעיתונות. לעומת זאת, קובע השופט, חשוב לא פחות האינטרס של טוהר הליך

ומישפט זה הפך תקדים בישראל, וקבע את יסודות העבירה. בעירוע על הרשעתה של אורלי אוולאי ציטטו שופטי בית-המישפט המחוי את התקדים המפורסם. הם ראו אותה אחראית לפירסום הכתבה מתוקף דיני-השופות, ומצאו כי פעלה שלא בתוס-לב בפירסום הכתבה. מכיוון שלא האמינו לה כי לא ידעה שגור-הדין טרם ניתן הניחו כי היתה כוללת את פסקי-הדין בכתבתה, אילו הניחה שפסקי-הדין כבר נגזרו. בית-המישפט המחוי רחה את העירוע והרשיע גם הוא את הכתבת.

איזון בין אינטרסים

אחרי נטילת הרשות, עירער הסניגור לבית-המישפט העליון, כדי לנסות ולשנות את התקדים שקבע

השופטים אושבעים! כן קבע השופט אהרון מדיניות הענישה על עבירת סוב יודיצה. בשלב עדין של גזר-הדין מושפע השופט מהמילים הכתובות והן עלולות להטות מישפט. קבע.

המישפט, שמשמעותו היא כי הדין יוכרע אך ורק בבית-המישפט, על יסוד ראיות חוקיות שהוגשו במהלכו, וללא כל השפעה חיצונית. שני אינטרסים אלה מנוגדים מעצם מהותם, וברוב האשכר לאעניהם מירה.

החמרה כה רבה לעיתונאים. אבל כימים אלה רחה בית-המישפט העליון גם עירער זה. השופט אהרון ברק, בפסקדין מנומק המצטט את כל הפסיקה הישראלית בעניין וגם פסיקה אנונימית מיוון את פסקי-הדין